

Лідія СТЕФАНІШИН

УКРАЇНСЬКИЙ СТИЛЬ В ОБЛАШТУВАННІ МІСЬКИХ ПОМЕШКАНЬ ГАЛИЧИНИ 1920—1930-х років

У статті розглядаються шляхи облаштування міських помешкань в національному стилі у 1920—1930-х роках. Простежено вплив друкованої продукції, а саме часопису «Нова Хата», на формування смаків галичан щодо хатньої обстави.

Ключові слова: український стиль, помешкання, хатня обстава, інтер'єр, «Нова Хата».

Процес формування та становлення українського національного стилю, його періодизацію з кінця 80-х рр. XIX ст. до 20-х рр. XX ст. вичерпно розглянуто в мистецтвознавчій літературі. Так, Олесь Нога стверджує, що формування естетичного стереотипу національної стилістики в Галичині тривало довше, на відміну від інших країн Європи. Творчі пошуки в цьому напрямку на західноукраїнських землях тривали аж до початку 40-х років минулого століття [16].

За складних політичних умов, в час, коли Галичина перебувала у складі Польщі, пошуки українського стилю в різних сферах мистецтва були одним із чинників самоідентифікації українців. На початку 1920-х років український стиль поступово переходить з унікальних архітектурних об'єктів на типові міські помешкання галичан. Поширенню новаторських ідей щодо облаштування житлових інтер'єрів сприяли друковані жіночі видання «Жіноча доля», «Жінка», але найбільший вплив на формування естетичних смаків у поєднанні з народною культурою мав журнал «Нова Хата». Його було відзначено спеціальним журі на виставці слов'янських часописів у Празі в 1933 році та занесено в список кращих ілюстрованих часописів, призначених для книгозбірень, бібліотек тощо.

Дописувачами часопису, що окреслювали шляхи облаштування помешкань, були: громадські діячі, журналісти — Олена Федак-Шепарович, Лідія Бурчинська, мистецтвознавці Мирослава Чапельська, Михайло Островерха, Ірина Гургула, письменники Михайло Рудницький, Наталія Королева, художниці — Олена Кульчицька, Софія Вальницька.

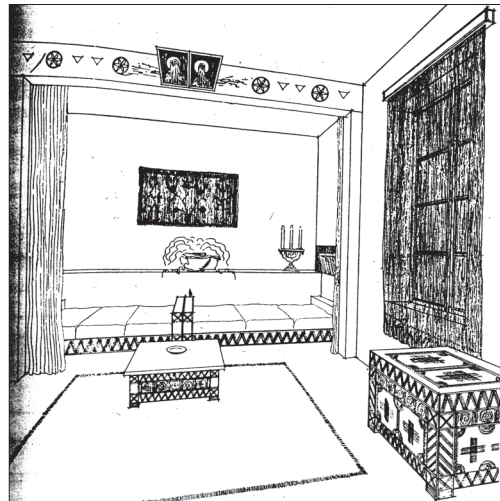
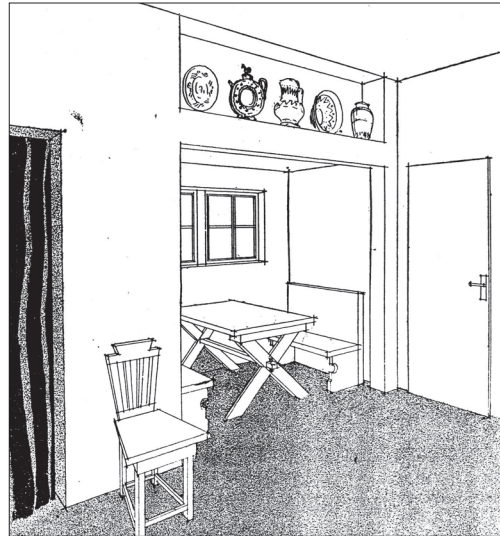
На шпальтах «Нової Хати» систематично друкувались поради стосовно модерного урядження домівки. Вже на перших її сторінках знаходимо основні вимоги у створенні комфортного помешкання: гармонійне співвідношення розмірів кімнат, форми та кольору стелі, стін і підлоги, пропорційне розташування вікон і дверей. Основними критеріями при вирішенні цієї проблеми були економіність, здорова простота та естетичний смак, тісний зв'язок форми і колірних варіантів з гігієнічними вимогами. Головний девіз при облаштуванні помешкання — багато простору, світла та повітря, але найбільше уваги зверталось на оздоблення житла, причому «не дорогим чужостороннім лахміттям, а внесенням всюди, на кожному кроці своєї рідної української культури, декоративного народного мистецтва» [15, с. 8].

Попри загальні поради щодо облаштування житла порушувалося питання його індивідуалізації. Зауважувалось, що одна мала кімната, яка іноді слугувала для господині і спальнею, і їдальнею, і вітальнею, могла б бути і змістовнішою, і естетичнішою, ніж цілий ряд «салонів» (кімнат, зачинених на щодень і відкритих для чужих) з шаблонною обставою. Саме тут поставало питання «культури помешкання», яке полягало не в кількості, а й у якості, не в дороговизні, а в мистецькому смакові, не на показ, а для власного користування. Звичайно, майже у кожній жінки є вроджений талант, вміння «з нічого зробити щось», лише не у кожній є розуміння культурного чинника в атмосфері власної домівки [9, с. 6—7].

Що ж спонукало звертати увагу на внутрішнє облаштування помешкання? За словами М. Рудницького, думка про оздоблення домівки виникала найчастіше у зв'язку із згадкою про гостей. Він стверджує, що «хатня обстановка може бути складена з двома думками: вона повинна якнайбільше інтенсивно пригадувати нам життя поза нашими стінами або повинна якнайлегше дати нам забувати про нього» [21, с. 3]. Для української родини, яка майже завжди була багатодітною, обстава хати мала б сприяти вихованню дітей, та, на жаль, звичайна пересічна сім'я «не розуміє, яку вагу може мати для них бодай один мистецький предмет, залишений на спомин, предмет, який за кожним разом розбуджує в нас думки про близьких або цікавих людей і який має більше вартості, як десятки живих людей, вид яких зміцнює в нас несвідомо нехтять до життя» [21, с. 4].

У багатьох публікаціях М. Чапельської подано, за її висловом, два засадничі способи українізації помешкання: при самостійному будівництві хати вона передбачалась і диктувалася плануванням житла, його просторовою організацією, архітектурними формами; в міському стандартизованому помешканні інтер'єру надавалось української атмосфери [25; 26; 27; 28].

Наповнення міського інтер'єру насамперед ставили меблі, деякі з них «у народному стилі» були доступні лише заможним, тож замовляли їх як мистецькі «витребеньки», і, звичайно, вони не витримували конкуренції з чепурною віденською «політурою». Сільські столи, скрині та полиці відповідали зовсім іншим потребам селянського життя, підпо-

рядкуючись праці, звичкам і функціям оселі, та не завжди личили міському помешканню. Тому здебільшого в 1920—1930-х рр. меблі купувались у «склепах» і називались «модерними». Головними їхні ознаками були простота ліній та відсутність прикрас. Предмети буденного побуту більше належали ідеалові практичності, ніж естетичної краси. Внесення в інтер'єр нотки національного відбувалось через окремі елементи народної предметної культури. Так долівку кабінету, який витіснив і замінив колишню вітальню-салон і складався з бібліотеки, бюрка і великих шкіряних «фотелів-клубів», рекомендували прикрасити народним килимом. Щодо спальні, то при виборі килима слід було більше подумати — замовляти його в мистецькій майстерні чи купувати безпосередньо на селі [24, с. 7—8].

«Гарно вишиваний рушник за іконою в селянській світлиці має свій чар природної прикраси; завішений

у салоні довкола портрету Шевченка, поміж абажурами та табуретками, пригадує нам хіба, що господарі силкуються цим єдиним предметом зазначити свій патріотизм» [21, с. 3—4].

За допомогою дрібничок можна було постійно змінювати відповідно до настрою вигляд свого помешкання. Усі додатки до обстави творили «душу» кожної хати — це і гарно підібрані занавіски, і оригінальний килим, і скатертина з народною вишивкою, і відповідно складені подушки, і добрі картини чи квіти. «Хто як хто, але ми, українці, при безконечних скарбах нашого народного мистецтва, можемо творити хатні обстановки, яких позавидували б нам усі культурні народи», — стверджує Г. Федак-Шепарович [9, с. 6—7]. Софія Валь-

ницька звертає увагу читачів «Нової Хати» саме на автентичні скарби народної кераміки Полтавщини, Галичини, Гуцульщини та заохочує прикрашувати ними своє помешкання, а також висловлює негативне ставлення до спроб Івана Левинського на промисловому рівні відтворити мистецький дух Гуцульщини [6, с. 3].

Приємною оздобою кожного помешкання могли бути мальовані полицки на стінах (візерунки на них виконувались шляхом випалювання та малювались протравами чи олійними фарбами). В статті Наталії Королеви подано декілька варіантів розміщення полицок: «Гарно виглядають полицки, зроблені таким чином, щоб під самою дошкою полицки містилась довга рама, здебільшого поділена на кілька чи кільканадцять окремих рямців, куди вправлено чи то малюнки і змістом і барвами згармонізовані в цілість (серіяльно), або добрі мистецькі світлинки. Під такою полицкою повинен звішуватись додолу килимочок чи вишиване панно (саморобний гобелен), візерунок якого своїми барвами відповідає як до тих образків, так і до загального тону світлиці» [11, с. 20]. На полицках можна було поставити не тільки декоративні (вазочки, мисочки), але й вжиткові предмети, які завжди мали бути під руками. Полицки могли бути різними за довжиною і розміщені на будь-якій висоті. Коли вони підвішувались близько до стелі, то їх задекорували мальованими народними тарелями разом з куманцями, або більшими глечиками чи вазами. Це надавало кімнаті (особливо їдальні або кухні) характеру теплої гостинності і ласкавої привітності. Цікавий варіант розміщення відповідних полицок згаданого типу в розі кухні чи їдальні на так званому «покутті»: «Коли ж їх ще сполучує образ докупи, то під образом конче повинні бути привішені мальовані писанки, число яких з року в рік зростає. На Полтавщині наші люде ще люблять вішати на покутті паперових чи воскових стилізованих голубків, котрі рухаються при подуві вітру в хаті» [11, с. 20]. При такому розміщенні полиць до них дуже підходять мальовані лавки під стіни замість стільців, «а в розі трохи нижче, як плита столова, — вугольничок, трьохкутний столик, покритий мережаною хустинкою. В звичайні дні на тім вугольничку стоїть карафа з водою, чи там пошльнички, а в святочні дні — квіти» [11, с. 20].

Автори більшості публікацій намагались розмежувати естетику інтер'єру і кількість витрачених грошей: «Модерно прибрати хату, це зовсім не значить прибрати її з великою пишнотою або великим накладом гроша. Навпаки, простота і привітність теперішньої обстановки дає нам багато можливостей влаштувати свою хату по новітньому скромними засобами» [3, с. 20]. Великі вікна, ясні гладкі стіни, легкі прозорі занавіски, сучасна форма меблів (прямі й без прикрас) — це були ознаки новітньої модерної обстави, зумовлені насамперед браком помешкання в містах, а також жіночою економічною незалежністю, оскільки жінка не могла витратити багато часу на прибирання. Як приклад Лідія Бурачинська пропонує облаштування хатньої обстави новітніми меблями у формі скринь. Модернізовані скрині, більші й менші, можна складати разом або використовувати поодиночі: «Відповідно до своєї форми та призначення — це бібліотечна шафа, комода, кресло, туалетний столик. Підставу творить головна скриня, оперта на чотири ніжках. На ній можна укладати полицки довільної форми. Їх можна справляти поступово в міру потреби. Неправильність їх форм не вражає неприємно, навпаки в хатньому устаткуванні не повинно бути бездоганної точності. В кімнаті повинен проявлятися відпечаток її власника в таких особливих дрібничках» [3, с. 20]. Конструктивною ознакою таких меблів була їхня прямокутна форма та мобільність, що давало можливість легко переставляти їх в будь-який кутку кімнати. Естетичним осередком кімнати був стіл, округлий чи чотирикутний: «При круглім столі відпадає поняття першого й останнього місця, на право чи на ліво, й всі, що при нім сидять, можуть собі свobodно дивитися в вічі, що викликає милий настрій, уприємне веселе прийняття й прискіпує товариське зближення між менш знайомими гістьми» [10, с. 8].

Вважалося, що турбота про творення і зберігання хатнього затишку входить до обов'язків жінки-господині, яка перебуває вдома в той час, коли чоловік заробляє, адже, за тодішніми переконаннями, кожна жінка, котра відчувається приятелем свого чоловіка, дбатиме про його спокій і відпочинок вдома, і з мотивів власного самолюбства досягатиме найбільшої привітності свого житла можливими для неї засобами.

Способами досягнення хатнього затишку ділиться Королева Наталія в статті «Затишна хатина»: «Одна з тайн привітності житла полягає в тім, щоби не надуживати виробів шаблониових, мовляв фабричних. Найбільший же ворог затишності — це набування фабричних виробів у роздріб, не комплектами чи гарнітурами, а окремими річима, котрі чомусь вам сьогодні враз сподобались... То ж — одна з таємниць привітності житла полягає всамперед у характері предметів устаткування, що наповняють наше помешкання. Головною вимогою є, щоби вони були «не чужі», здавна знайомі, рідні нашій душі... Ото ж, — характер обстановки, до котрого ми привикли з дитинства, або — ще далі: в тій чи іншій мірі національний є найближчим оточенням нашої душі... Другою прикметою привітності — згадана вже вище гармонія, тобто приспособлення одної річі до другої в їхньому зборі. Який несмак в'язати, як це тепер часто роблять, прості англійські чи фінські меблі з ручними орієнтальними килимами та ренесансовою порцеляною. Або ж — просто жах дивитись на бамбусові столички та стільчики, поставлені на старовинний український килим, над яким висить олеографія в красках — копія відомого образу (переважно — «Острів мертвих» Бекліна)!... Взагалі найбільшою беззв'язністю вражають окремі річі різних стилів та великого скоку в ціні: навряд чи хтось додумається приставити до некрашеного кухонного стола так звані Вольтерів фотель чи

ультра-модерне, кубістичне сідало. Хата з мішаним устаткуванням завжди нагадує собою «крамницю староречника» [12, с. 8—9]. Такої ж думки дотримується і Островська Оля, закликаючи доцільно добирати меблі та зважати на естетичні якості текстилю [18, с. 11].

Не завжди затишним постає помешкання з цілковитою, виміряною до сантиметра симетрією, як, наприклад, виставлені в один ряд стільці. «Навпаки, певний, але навмисний безлад, мистецька симетрія роблять хатину оживленою, не закам'янілою, творять атмосферу сподівання, що тут ви знайдете миле прийняття й веселу думку. Кинута, немов випадково, з поспіху квітчаста хустка на спинку стільця дає далеко більше краси, як та ж хустка, чепурно прип'ята цвяшками на стіні, дарма, що в першій позиції, може й прекрасного її взору майже не видно» [12, с. 9]. Фактично житло не може мати нічого спільного з виставкою чи з вітриною магазину, так як будь-яка вжиткова річ повинна бути під рукою. Велику увагу потрібно приділяти чистоті помешкання, але не «надживати надмірної «вченої» гігієни обстановки (модерного замикання в шафи всього устаткування)... В таких хатах і мухам нудно» [12, с. 9].

На думку Наталії Королевої, найкраща ознака привітності житла — «вміння надати своєму помешканню такий вигляд, ніби в ньому вже прожило кілька поколінь ваших родичів та свояків. Коли пощастить вам утворити отой кольорит так званої контюнїти (тяглости) життя даної родини, бодай і штучно, тоді ви враз досягнете того, що ні вам самим, ні вашим гостям ніколи не видаватиметься ваше житло холодним» [12, с. 9]. Щоб досягти цьо-

го, потрібно було мати заздалегідь сформовану думку, після чого уважно вивчити кожну річ, що вноситься до хати, і знайти їй відповідне місце: одній на показі, іншій у затінку. На завершення доповнити інтер'єр старовинними речами, можливо бутфорськими, але такими, які могли бути у ваших попередників. «Взагалі в старовині більше чару, як гадає сучасне людство, що наввипередки гониться за модерним. Бо ж модерність — здебільшого — ще неоформлене шукання, тим часом, як старовина — викінчена досконалість. Тому то ніколи модерний мистецький твір не був оцінений так, як твір часів старих, хоч, об'єктивно кажучи, модерний може бути, порівнюючи, й вищим у своєму мистецтві... Українська хатина, помимо старовинних стильових меблів, помимо не всім приступних різьблених сволоків під стелею, або питомих архітектурних форм дверей, вікон і т. п., — може враз стати привітною, затишною, мовляв — «давньою», через національні наші килими, ручні гобелени-вишиванки, мережки, гапти. Це затишнішою стане кожна хатина (не говоримо тут про кухню), коли до її устаткування додати книжок, з відповідними меблями для них. Де нема в житті книжок — там не витає дух розуму! Стіни конечно вимагають образів. Найліпше оригінали, або принайменше — гравюри та дереворити, нарешті — мистецькі світлини. Але найліпше устаткування можна зіпсувати кількома шаблонними олеографіями, або — борони Боже! — групою поштових листівок! З олеодруків можуть сприяти привітності помешкання лише ті, що мають характер раритетів або підкреслюють якусь ідею життя власника помешкання» [12, с. 9]. Для розвитку суспільного смаку рекомендувалося навіть створити «музей несмаку», який більше б навчав громадянство смаку, як мистецькі музеї. Оскільки, за словами Н. Королеви, «ворогом привітності домашньої обстановки є всяка машинерія: грамофони з величезними трубами, писальні чи рахувальні машинки, навіть машинки до шиття, коли їх виставлено на показному місці...», то дається порада подати в інтер'єрі «якнайбільше квітів, китиць, листатих рослин, а взимку — так званих «Макартовських букетів» — з сухих квіток та рослин» [12, с. 9].

Про застосування народного мистецтва серед предметів домашньої обстави та підтримання «українського стилю» в інтер'єрі дізнаємось з ре-

ферата Ірини Гургули, виголошеного на відкритті виставки кооперативу «Українське народне мистецтво» у Львові 1 лютого 1931 року. Багатство орнаментальних форм і різноманітність технічних засобів українського народного мистецтва надавали можливість вдало застосовувати народні прикраси серед домашньої обстави, одягу та різних предметів щоденного вжитку. Найкращим матеріалом з огляду орнаментики, техніки і колористики для наслідування в килимарнях слугували давні українські килими, особливо київські та полтавські, а також і інші ткани вироби (запаски, плахти, горботки і т. д.) для створення вовняних хідників, занавісок, настільників новітнього устаткування. Для «батикования» — невичерпним джерелом орнаментальних композицій були галицькі писанки (сокальські, подільські, гуцульські, сяніцькі). Крім орнаменту, за джерело творення вибирались і форми предметів сільської хатньої обстави, наприклад «скрині — для новомодної комоди, та сполуку гуцульського мисника з новомодним креденсом» — так, як це зробив митець-скульптор П. Коверко. Перенесені в нове оточення предмети народного побуту утримували не лише прикрасу і форму, але також і зміст свого призначення — скриня-комод надалі зберігала цінні папери, а на миснику розкладався посуд [8, с. 1—2].

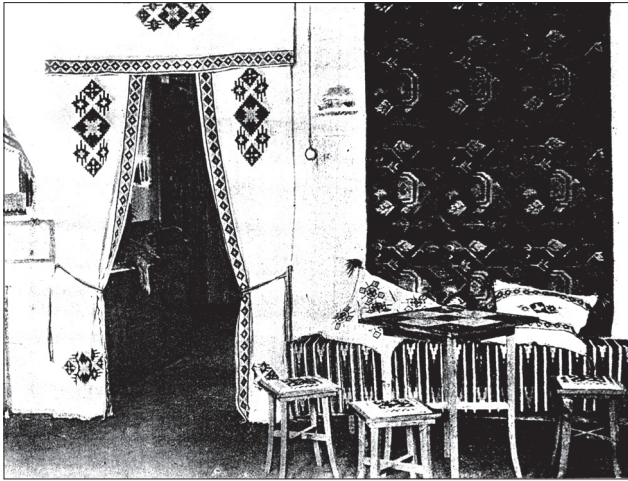
Велике значення для популяризації українського стилю в помешканнях мали не тільки часописи, але й виставки, найчастіше організовані кооперативом «Українське народне мистецтво» (наприклад, на одній з них були виставлені скриня-комод та чайні столики, декоровані різьбою, запозиченою з гуцульських скринь) [19, с. 3—5].

Досконалим зразком «українського стилю» є інтер'єр помешкання сестер Кульчицьких. Про це згадує поет Микола Вороний, який, перебуваючи наприкінці 1925 р. у Перемишлі, відвідав оселю Кульчицьких на площі Ринок 28: «Внутрішні прикмети симпатії мешканці хати виразно відбиваються на її внутрішнім урядженні... Ніякої паради чи виставности, нічого зайвого чи крикливого, в усьому елегантна простота, раціональний смак і тонке естетичне відчуття культури європейської, а разом з тим — своєрідної, національної» [7, с. 14]. Гармонійного характеру згаданому помешканню надавали своєрідні дерев'яні меблі, де національні мотиви по-

єднувались з модерною європейською пластикою, виконані за ескізами художниці косівськими народними майстрами, декоративні тарілки, вази, подушки на канапу, килими, вишиті занавіски та серветки. Все це — «...і меблі, і вишивки, і килими становили єдину мистецьку цілість» [5, с. 146].

Олена та Ольга Кульчицькі як співробітниці журналу «Нова Хата» систематично сприяли виробленню естетичного смаку та піднесенню домашньої культури серед галицького суспільства через друквані проекти скромно, елегантно і практично улаштованого помешкання та рисунки ручних робіт — декоративних подушок, покривал на ліжка, занавісок до вікон, рушників, мережаних та вишваних гуцульськими, буковинськими, полтавськими мотивами. Поряд з проектами та рисунками обов'язково подавались докладні технологічні описи: матеріал, спосіб виконання, колорит, спосіб застосування. Це сприяло і спонукало українське жи-

ноцтво до відтворення мистецьких зразків і застосуванню їх у власному помешканні.

Серед деталей, які доповнювали інтер'єр і вносили в нього нотку національного, — лампи, занавіски, настільні прикраси тощо.

У французькій мові знаходимо цікавий зворот, що визначає затишок, спокій, комфорт, а саме «souslampe» — «під лампою». Тобто, затишку в тодішніх помешканнях досягали завдяки різноманітним лампам, регулюванню тінистим абажуром їхнього світла, приємного для зору, догідного для читання. Поряд з висячими електричними лампами використовувались також стоячі лампи, які мали, крім абажуру, ще й стояк (високий чи низький) переважно з дерева, узгоджений за відтінком із загальним середовищем кімнати. Деякі з них були різьблені, як це зробив різьбяр Коверко (настінна лампа у формі сволока, і стояча лампа для читання) [2, с. 8]. Замість дерев'яних стояків чи опор з інших матеріалів пропонувалось використовувати гончарні глечики чи вази, а форму абажуру вибирати відповідно до гостроконечної форми гуцульських воріт чи круглої сільської церковці, колір абажуру підбирати відповідно до кімнатної обстави, зважаючи на те, що найкращими є відтінки зеленого, оскільки він найздоровіший для очей [1, с. 10].

Будівництво в тогочасних помешканнях низьких і широких вікон, замість попередніх високих та вузьких, призвело до зміни їхнього декору. Вигляд занавісок, як відомо, значною мірою залежить від форми вікна. Для широких модерних вікон застосовувався прозорий матеріал, зібраний на кольорових кільцях, який зсувався або розсувався на металевій

планці модерних карнизів. Занавіски могли бути виготовлені з орнаментованого матеріалу або «тусору, маркізети, етаміни», декоровані вишивкою у вигляді горизонтальних смуг, чи мережкою, яка добре пропускає сонячне світло, за довжиною досягали тільки до підвіконня.

Інший варіант декору вікна — це трансформована давня штора. Вона зводилась до вузької рамки, що облямовувала вікно з трьох боків. Зазвичай, вона шилася з квітчастого матеріалу або сирого шовку чи домотканого сільського полотна, декорованого вишивкою чи мережкою, яка утримувала в собі легку заслону з білої сітки, тюлю чи мережаного багисту [13, с. 11].

Для накривання столу використовували скатертини (обруси): спочатку білі, пізніше кольорові. Біле поле обруса перетинали поздовжні й поперечні лінії стяжок, умовно вони відмежовували краї стола від його середини, за кольором — це золотистожовті або кольору морської зелені смужки на білій площині обруса. З часом вони втратили свій первісний розмір, призначення, і навіть колір. Їхню площину перетинала часто навхрест широка мережка, що утворювала невеличкі квадрати, або вузька вишивка, узгоджена з кольором порцеляни. Білі обруси поступово замінились кольоровими: блідожовтими або зеленими на обід і вечерю, рожевими чи фіолетовими на сніданок і підвечірок. Нетрадиційним накриттям святкового столу стала «американська новинка»: невеличкі сервети й серветки замість обруса, але й вони вражали своєю незвичайністю, маючи певний естетичний чар [20, с. 9].

На зміну давнім обрусам приходять невеличкі подовгуваті серветки. На кожен серветку кладалися тарілка, прибор і чашка до чаю (скільки тарілок — стільки серветок), посередині стола — продовгувата доріжка або плетені підставки під гарячі страви. З практичного боку вони були набагато кращими — легше випрати кільканадцять серветок, ніж один великий обрус [14, с. 9].

З метою пропагування новаторських ідей щодо декорації стола відбувалися виставки. Одна з них була влаштована у Львові Польським Товариством Пань Дому під гаслом «Від прабабуні до сьогодні», де прослідковувалась зміна стилів від бабусиною квітчастого накриття стола до простого тогочасного. Подібний показ відбувся й у Вар-

шаві з залученням закордонних посольств, що виявилось в рідкісному перегляді національних особливостей столового накриття. Поляки накрили декілька столів, серед них «мисливський» в народному стилі, вишитий «подільським гаптом» та декорований народною керамікою, що було сприйнято як презентацію нашого доробку світові, але під чужим іменем [23, с. 9].

Щоб сервірування в українському стилі не обмежувалось тільки вишитим обрусом з сільського полотна, клуб «Нової Хати» влаштував 15 лютого 1938 р. в приміщенні Народного Дому демонстрацію варіантів накриття стола в комплексному варіанті з посудом: накриття на сніданок, обід, підвечір'ок і вечерю. Найцікавіше виглядало накриття на підвечір'ок — на горіховому полірованому круглому столику розкладено чотири серветки, вишиті помаранчевим узором, органічно поєднані з посудом для чорної кави, декорованим подібним узором із крамниці О. Ониська [29, с. 11].

Період 1930-х рр. позначений і зацікавленням хатнім посудом, який стилістично був би наближеним до народної кераміки. В цьому напрямку працював над проектами посуду митець Василь Дядинок з його глибоким розумінням українського орнаментального мистецтва. Придбати українські сервізи за проектом В. Дядинюка можна було на складі порцеляни і скла Олександра Ониська (Львів, вул. Галицька 20) [17, с. 19]. «Сервіс дуже скромний, безпретензійний, рисунок на порцеляні дуже тонкий, делікатний, краски теж дистинговані» [22, с. 7], але великого захоплення споживачів такого товару не відзначалось. За словами п. Ониська, «наша публіка бажає бачити вишивковий взір на рубцях тарелів. Так принаймні висловлюється, побачивши сервіс проекту В. Дядинюка». Згадана крамниця оголошувала конкурс на проекти порцеляни тільки для митців-жінок, оскільки жінка тісніше, ніж чоловік, пов'язана з побутом і може в прикладному мистецтві сказати авторитетне слово. На конкурс надіслано 80 проектів, серед яких одноголосно першу нагороду отримали проекти Стефи Рудакевич, створені за писанковими та керамічними мотивами, другу — проекти Софії Вальницької за писанковими мотивами, відзначено проект дитячої порцеляни за народними мотивами (коників та баранців) Олени Кульчицької та Михайлини

Стефанович, котрі успішно пристосували вишивковий узір до порцелянової форми [4, с. 9].

Проблема формування інтер'єрів помешкань міських галичан в українському стилі була особливо актуальною в період 1920—1930-х рр., коли доводилось боротись за національне самозбереження. Націоналізація помешкання відбувалась за двома напрямками: комплексна стилізація інтер'єру включно з меблями або поверховий декор з використанням дрібних прикрас (килимів, тканин, посуду тощо) і модерних меблів. На формування смаків тогочасних галичан щодо хатньої обстави позитивний вплив мали часописи, що пропагували певні норми в облаштуванні помешкань і запобігали виявам несмаку й «кітч» серед населення.

1. Біля лампи // Н. Х. — 1931. — Ч. 1. — С. 10.
2. Бурачинська Л. Дещо про лампи / Л. Бурачинська // Н. Х. — 1934. — Ч. 10. — С. 8.
3. Бурачинська Л. Новини домашньої обстановки / Л. Бурачинська // Н. Х. — 1930. — Ч. 6. — С. 20.
4. Бурачинська Л. Тарілки й глечики / Л. Бурачинська // Н. Х. — 1934. — Ч. 7—8. — С. 9.
5. Бродило Г. Спогад про Олену Львівну Кульчицьку / Г. Бродило // Народознавчі зошити. — 2001. — № 1. — С. 146.
6. Вальницька С. Дещо про народну кераміку / С. Вальницька // Н. Х. — 1928. — Ч. 7—8. — С. 3.
7. Волошин Л. Із плеяди творців українського модерну: Олена Кульчицька / Л. Волошин // Галицька брама. — 2007. — № 9—10. — С. 14.
8. Гургула І. Приміювання прикрас народнього мистецтва / І. Гургула // Н. Х. — 1931. — Ч. 2. — С. 1—2
9. Г.Ф. Культура помешкання / Г.Ф. // Н. Х. — 1928. — Ч. 2. — С. 6—7.
10. К.І. Наша хата / К.І. // Н. Х. — 1925. — Ч. 2. — С. 8.
11. Королева Н. Декоративні полицки / Н. Королева // Н. Х. — 1930. — Ч. 5. — С. 20.
12. Королева Н. Затишна хатина / Н. Королева // Н. Х. — 1930. — Ч. 9. — С. 8—9.
13. К.Н. Дещо про завіски / К. Н. // Н. Х. — 1932. — Ч. 1. — С. 11.
14. Л. Сучасні обрус / Л. // Н. Х. — 1934. — Ч. 12. — С. 9.
15. Наша хата // Н. Х. — 1927. — Ч. 3. — С. 18.
16. Нога О. Український стиль / О. Нога // Проект пам'ятника Івану Левинському. — Львів : Українські технології, Благочинна галерея мистецького центру «Яровіт», 1997. — С. 191—273.
17. Островерха М. Проекти сервізів / М. Островерха // Н. Х. — 1932. — Ч. 7—8. — С. 19.

18. *Островська О.* Геть з фабричною тандитою з хати! / *О. Островська // Жінка.* — 1935. — Ч. 15—16. — С. 11.
19. Підсумки з приводу виставки «У.Н.М.» і гуртка прихильників народного мистецтва // *Н. Х.* — 1931. — Ч. 3. — С. 3—5.
20. *П.О.* Святочний стіл / *П.О. // Н. Х.* — 1932. — Ч. 5. — С. 9.
21. *Рудницький М.* Обстановка нашої хати / *М. Рудницький // Н. Х.* — 1928. — Ч. 6. — С. 3—4.
22. *С.* Радість господинь / *С. // Н. Х.* — 1933. — Ч. 4. — С. 7.
23. Столова заставка // *Н. Х.* — 1937. — Ч. 4. — С. 9.
24. *Федак-Шепарович Г.* Килими в нашій хаті / *Г. Федак-Шепарович // Н. Х.* — 1929. — Ч. 12. — С. 7—8.
25. *Чапельська М.* Українізація помешкання / *М. Чапельська // Н. Х.* — 1937. — Ч. 9—10. — С. 9.
26. *Чапельська М.* Українізація помешкання / *М. Чапельська // Н. Х.* — 1937. — Ч. 23. — С. 6—8.
27. *Чапельська М.* Українізація помешкання (спальня) / *М. Чапельська // Н. Х.* — 1938. — Ч. 6. — С. 6—7.
28. *Чапельська М.* Українське помешкання (гостинна кімната) / *М. Чапельська // Н. Х.* — 1938. — Ч. 9. — С. 6—7.
29. Як приймати гостей // *Н. Х.* — 1938. — Ч. 5. — С. 12.

Lidiya Stefanyshyn

ON UKRAINIAN STYLE IN URBAN ROOM
ARRANGEMENTS OF GALICIA
IN 1920s AND 1930s

In the article have been considered some means for arrangement of urban residences in the Ukrainian national traditional style through 1920s and 1930s. Author has traced the influence of printed publications, especially the impact of styling by «Nova Khata» [New Home] magazine upon shaping of Galician residents' tastes as for home décor and furnishings.

Keywords: «Ukrainian style», residence, home décor and furnishings, interior, «New Home».

Лидія Стефанишин

УКРАИНСКИЙ СТИЛЬ В ОБУСТРОЙСТВЕ
ГОРОДСКИХ ПОМЕЩЕНИЙ ГАЛИЧИНЫ
1920—1930-х годов

В статье рассматриваются способы обустройства городских помещений в национальном стиле в 1920—1930-х годах. Прослежено влияние печатной продукции, а именно журнала «Новая Хата», на формирование вкусов галичан относительно домашней обстановки.

Ключевые слова: «украинский стиль», помещения, домашняя обстановка, интерьер, «Новая Хата».